

॥ अथ श्रीसाईसच्चरित ॥ अध्याय ४२ ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः॥ श्रीसरस्वत्यै नमः॥ श्रीगुरुभ्यो नमः॥ श्रीकुलदेवतायै नमः॥
 श्रीसीतारामचंद्राभ्यां नमः॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथाय नमः॥ ॐ नमो जी सद्गुरू दातारा।
 श्रीमद्गोदातटविहारा। ब्रह्ममूर्ते कौपीनांबरा। संतवरा नमो तुज॥१॥ दावी भवनदी उतरू।
 दीना दे निजपदीं अवसरू। तो हा भक्तकाजकल्पतरू। संतावतारू साईचा॥२॥ गताध्यायीं जाहलें कथन।
 गोड कथा नवलविंदान। साईछबीचें जलनिमज्जन। टळूनि रक्षण झालें कसें॥३॥ तैसीच एका भक्ताची
 कामना। साईनीं पुरविली येऊनि स्वप्ना। लाविलें तथा ज्ञानेश्वरीवाचना। देऊनि अनुज्ञा विस्पष्ट॥४॥ सारांश
 गुरूकृपा-उजियेडें। फिटे भवभयाचें सांकडें। निःश्रेयसमार्गद्वार उघडे। असुख रोकडें सुख होय॥५॥ नित्य
 स्मरतां सद्गुरूचरण। विरे विघ्नांचें विघ्नपण। मरणासीही येईल मरण। पडे विस्मरण भवदुःखा॥६॥ म्हणोनि
 या समर्थाची कथा। श्रोतां परिसिजे आपुलाल्या हिता। ज्याचिया श्रवणें तत्त्वतां। अति पावनता
 लाधेल॥७॥ आतां ये अध्यायीं आपण। करूंया साईस्वभावनिरूपण। कैसें मनाचें तीव्रपण। अथवा
 मवाळपण तयांचें॥८॥ आतां चित्त करूनि समाहित। परीसिलें आतांपर्यंत आचरित। तैसेंच बाबांचें
 देहोत्सर्ग-चरित। तेंही सुचित्त अवधारा॥९॥ धन्य धन्य शिरडीचे लोक। ज्यां बाबांचें सहवाससुख। अर्ध-
 शतकाहुनीही अधिक। अति सुखकारक जाहलें॥१०॥ शके अठराशें चाळिसांत। दक्षिणायन प्रथम मासांत।

विजयादशमी शुक्लपक्षांत । दिवसा देहांत बाबांचा ॥११॥ नऊ तारीख मुसलमानी । कत्तलची रात्र तया दिनीं । तिसरे प्रहरीं साईनाथानीं । केली निर्याणीं तयारी ॥१२॥ बुद्धाची तैं बुद्धजयंती । साईची तैं पुण्यतिथी । देवादिकांची जी जयंती । तीच पुण्यतिथी संतांची ॥१३॥ साडेबाराचा घंटा पडला । दशमीचा काळ संपूर्ण झाला । एकादशी आली उदयाला । निर्याणकाला एकादशी ॥१४॥ सूर्योदयाची उदयतिथी । तीच दसऱ्याची तिथी मानिती । म्हणोनि विजयादशमी धरिती । उत्सव करिती तैं दिनीं ॥१५॥ मंगळवार कत्तलची रात । ऐसा तो दिवस अति विख्यात । म्हणवुनी ते दिनीं साई महंत । ज्योतींत ज्योत मिळविती ॥१६॥ वंगदेशींचा प्रसिद्ध सण । दुर्गापूजा-समाप्तिदिन । तो हा उत्तर हिंदुस्थानामधून । उत्सवदिन सकळांचा ॥१७॥ शके अठराशें अडतिसीं । विजयादशमीचेच दिवशीं । सायंकाळीं प्रदोषसमयासी । भविष्यासी सूचविलें ॥१८॥ कैसें ती कथितों अपूर्व लीला । होईल विस्मय श्रोतयांला । समर्थ साईच्या अकळ कळा । तेणें सकळां कळतील ॥१९॥ इसवी सन एकूणीसशें सोळा । सण दसरा शिलंगण वेळा । फेरी परततां सायंकाळा । लीला अद्भुत वर्तली ॥२०॥ नभप्रदेशीं मेघ गडगडे । अवचित विद्युल्लता कडकडे । तेवीं जमदग्नी-स्वरूप रोकडें । प्रकट केले बाबांनी ॥२१॥ सोडोनि शिरींचा सुडका । काढूनि कफनी तडकाफडका । फेडूनि कौपीन लंगोटा । केला भडका धुनींत ॥२२॥ आधींच तो अग्नि सोज्ज्वळ । साह्य होतां आहुती प्रबळ । उसळला शिखांचा कल्लोळ । भक्तांस घोळ पडियेला ॥२३॥ हें सर्व घडलें अवचितीं । नकळे काय बाबांचे चितीं ।

शिलंगणकाळींची ती वृत्ति। महद्भीतिप्रद होती॥२४॥ अग्नीनें पसरिलें निजतेज। त्याहुनी बाबा दिसले सतेज। झांकोळले नयन सहज। पराङ्मुख जन झाले॥२५॥ संतहस्तींचें हें अवदान। सेवुनी प्रसन्न अग्निनारायण। दिगंबर बनले ते जामदग्न्य। धन्य नयन देखत्यांचे॥२६॥ त्वेषें टवकारिले नयन। क्रोधें झाले आरक्त नयन। म्हणती “करा रे आतां निदान। मी मुसलमान कीं हिंदू”॥२७॥ गर्जोनि बाबा वदती “पहा जी। मी हिंदू कीं यवन आजी। निर्धारा यथेच्छ मनामाजी। आशंका घ्या जी फेडूनियां”॥२८॥ देखावा हा अवलोकून। मंडळी झाली कंपायमान। होईल कैसें शांतवन। नित्य चिंतन चाललें॥२९॥ भागोजी शिंदा महाव्याधिष्ट। परी बाबांचा भक्त श्रेष्ठ। धीर केला आला निकट। नेसवी लंगोट बाबांसी॥३०॥ म्हणे बाबा हें काय चिन्ह। आज शिलंगण दसऱ्याचा सण। म्हणती माझें हेंच शिलंगण। हाणिती सणसण सटक्यानें॥३१॥ एणेपरी धुनीपाशीं। उभे बाबा दिगंबरवेषी। चावडी होती ते दिवशीं। घडते कैशी हे चिंता॥३२॥ नवांची चावडी दहा झाले। परी बाबा नाहीं स्थिरावले। लोक जागजागीं तटस्थ ठेले। टकमक उगले पाहती॥३३॥ होतां होतां झाले अकरा। बाबाही तेव्हां निवळले जरा। नेसोनियां लंगोट कोरा। कफनी पेहराव मग केला॥३४॥ चावडीची घंटा झाली। मंडळी होती तटस्थ बैसली। पालखी फुलांनीं शृंगारिली। अंगणीं आणिली आज्ञेनें॥३५॥ रजतदंड पताका चवरी। छत्रध्वजादि राजोपचारीं। शृंगारिलीसे मिरवणूक-स्वारी। निघे बाहेरी एकांतरा॥३६॥ झाला एकचि महागजर। साईनाथांचा जयजयकार। काय वर्णावा तो

गिरागजर। आनंदा पूर लोटला ॥३७॥ मग शोधूनि शुभ्र धडका। बाबा डोक्यास गुंडिती फडका। घेती चिलीम-तमाखू सटका। जणूं तोच नेटका सुमुहूर्त ॥३८॥ कोणी छत्री कोणी चवरी। कोणी मोरचेलें साजिरीं। कोणी गरुडटके अबदागिरी। घेती निजकरीं वेत्रदंड ॥३९॥ एणेपरी करूनियां मीस। बाबांनीं सुचविलें सर्वत्रांस। भवसागर-सीमोल्लंघनास। दसराच एक सुमुहूर्त ॥४०॥ तदनंतर एकचि दसरा। बाबांनी दाखविला शिरडीकरां। पुढीलचि दसरा सुमुहूर्त बरा। देह धरार्पण केला कीं ॥४१॥ हें न केवळ सूचविलें। स्वयें अनुभवा आणुनी दाविलें। निजदेह शुद्ध वस्त्र वाहिलें। योगाग्नीत हविलें येच दिनीं ॥४२॥ सन एकोणीसशें अठरा। ते सालींचा तो सण दसरा। तोच सुमुहूर्त केला खरा। निज-परात्परा समरसले ॥४३॥ ऐसीच बाबांची आणीक प्रचीती। लिहितां लिहितां आठवली चित्तीं। कीं याच विजयादशमीची तिथी। निश्चित होती आधींच ॥४४॥ शिरडीचे पाटील रामचंद्र दादा। झाले अति दुखणाईत एकदां। जीवास सोसवती न आपदा। अति तापदायक भोक्तृत्व ॥४५॥ उपाय कांहीं बाकी न राहिला। पडेना जंव दुखण्यास आळा। आला जीविताचा कंटाळा। अति कदरले पाटील ॥४६॥ होतां ऐसी मनाची स्थिती। एके दिवशीं मध्यराती। एकाएकीं बाबांची मुर्ती। त्यांचे उशागती प्रकटली ॥४७॥ तंव ते पाटील पाय धरिती। निराश होऊनि बाबांस वदती। कधीं येईल मज मरण निश्चिती। एवढेंच मजप्रती वदा जी ॥४८॥ आला आतां जीवाचा वीट। नाहीं मज मरणाचें संकट। मरण कधीं मग देईल भेट। पाहें मी वाट एवढींच ॥४९॥ तंव त्या बाबा करुणामुर्ती। म्हणती न करीं चिंता चित्तीं। टळली तुझी गंडांतर भीती। किमर्थ खंती करिसी रे ॥५०॥

तुजला नाहीं काहींच भीती। तुझी हुंडी परतली पुरती। परी न तात्याची धडगती। दिसे मजप्रती रामचंद्रा ॥५१॥ शके अठराशें चाळीस। दक्षिणायन आश्विनमास। विजयादशमी शुक्लपक्ष। पावेल अक्षयपद तात्या ॥५२॥ परी न बोलावें तयापाशीं। हाय घेऊनि बैसेल जीवाशीं। झुरणीस पडेल अहर्निशीं। मरण कोणासी आवडेना ॥५३॥ अवधीं दोनच वर्षे उरलीं। तात्याची वेळ जवळी आली। रामचंद्रास काळजी उद्भवली। बाबांची बोली वज्रलेप ॥५४॥ तात्यापासोनि गुप्त ठेवली। बाळा शिंप्याचे कानीं घातली। कोणा न कळवावी प्रार्थना केली। चिंता ती लागली उभयांतें ॥५५॥ खरेंच रामचंद्र पाटील उठला। त्याचा बिछाना तेथून सुटला। दिवस मोजतां मोजतां लोटला। नकळत गेला तो काळ ॥५६॥ नवल बाबांचे बोलाचा ताळा। चाळीसाचा भाद्रपद सरला। मास आश्विन डोकावूं लागला। तात्याबा पडला पथारीवर ॥५७॥ तिकडे तात्या तापानें आजारी। इकडे बाबांस भरली शिरशिरी। तात्याचा भरंवसा बाबांवर। बाबांचा श्रीहरी रक्षिता ॥५८॥ सुटेना तात्याचा बिछाना। येववेना बाबांचे दर्शना। अनिवार देहाच्या यातना। सोसवेना तयातें ॥५९॥ एक तों निजव्यथाव्यथित। बाबांपाशीं लागलें चित्त। नाहीं चालवत ना हालवत। दुखणेंही वाढत गेलें तें ॥६०॥ इकडे बाबांचें कण्हणें कुंथणें। दिवसेंदिवस वाढलें द्विगुणें। हां हां म्हणतां तेंही दुखणें। अनावरपणें हटेना ॥६१॥ म्हणतां म्हणतां जवळ आला। दिवस बाबांनीं जो भाकित केला। बाळा शिंप्यास घाम सुटला। तैसाच पाटिला रामचंद्रा ॥६२॥ म्हणती बाबांचें खरें होतें। ऐसेंच आतां वाटूं लागलें तें। बरवें न कीं हें चिन्ह दिसतें। प्रमाण

३. तात्या गणपत पाटील कोते

वाढतेंच दुखण्याचें ॥६३॥ झालें आली शुद्ध दशमी । नाडी वाहूं लागली कमी । तात्या पडला मरणसंभ्रमीं । आप्तेष्ट श्रमी जाहले ॥६४॥ असो पुढें नवल वर्तलें । तात्यांचेंही गंडांतर टळलें । तात्या राहिले बाबाच गेले । जणूं मोबदले केले कीं ॥६५॥ पहा आतां बाबांची वाणी । नांव दिधलें तात्याचें लावुनी । केली तयारी निजप्रयाणीं । वेळा न चुकवुनि अणुभर ॥६६॥ नाहीं म्हणावें तरी ही सूचना । देऊनि आणिलें भविष्य निदर्शना । गोष्ट घडेपर्यंत ही रचना । दिसली न मना कवणाचे ॥६७॥ जन म्हणती तात्यांचें मरण । निजदेहाचा बदला देऊन । बाबांनीं ऐसें केलें निवारण । तयांचें विंदान त्यां ठावें ॥६८॥ बाबांनीं देह ठेविल्या रातीं । अरुणोदयीं सुप्रभातीं । बाबा स्वप्नांत पंढरपुराप्रती । दृष्टांत देती गणुदासा ॥६९॥ “मशीद पडली ढांसळोनी । अवघे शिरडीचे तेली वाणी । त्रासवुनी सोडिलें मजलागुनी । जातों तेथूनि मी आतां ॥७०॥ म्हणोनि आलों येथवरी । फुलांही मज ‘बखळ’ डवरी । इच्छा एवढी पुरी करीं । चल झडकरी शिरडींत” ॥७१॥ इतुक्यांत शिरडीहून पत्र जातां । कळली बाबांची समाधिस्थता । ऐकूनि गणुदास निघाले ही वार्ता । क्षण न लागतां शिरडीस ॥७२॥ सर्वें घेऊनि शिष्यपरिवार । येऊनियां समाधीसमोर । मांडिला कीर्तन-भजनगजर । अष्टौप्रहर नामाचा ॥७३॥ हरिनामाचा कुसुमहार । स्वयें गुंफोनि अति मनोहर । प्रेमें चढविला समाधीवर । अन्नसंतर्पण समवेत ॥७४॥ ऐकतां नामाचा गजर अकुंठ । शिरडी गमली भूवैकुंठ । नामघोषाची भरली पेठ । करविली लूट गणुदासीं ॥७५॥ दसऱ्याचीच कां बाबांस प्रीति । कीं तो मुहूर्त साडेतीन मुहूर्तीं । शुभकाळ विशेषें प्रयाणकृत्यां । हें तों विश्रुत

सकळांतें ॥७६॥ हेंही बोलणें नाहीं प्रमाण । जयास नाहीं गमनागमन । तयास कोठूनि असेल निर्याण । मुहूर्तप्रयोजन काय त्या ॥७७॥ जया न धर्माधर्मबंधन । जाहलें सकल बंधोपशमन । जयाचे प्राणास नाहीं उत्क्रमण । तयासी निर्याण तें काय ॥७८॥ “ब्रह्मैव सन्नब्रह्माप्येति ।” ऐशिया साईमहाराजांप्रती । नाहीं आगती अथवा गती । निर्याण स्थिती कैचीं त्यां ॥७९॥ असो उत्तर वा दक्षिणायन । करणेंच नाहीं जया प्रयाण । ठायींच समरसती जयाचे प्राण । दीपनिर्वाणसम काळें ॥८०॥ देह तों आहे उसनवारी । पंचभूतांची सावकारी । निजस्वार्थ साधलियावरी । परतणें माघारी ज्याचा त्या ॥८१॥ यापुढील होणाराचें सूचक । आधींच बाबांनीं दाविलें कौतुक । निघूनि गेली वेळ अमोलिक । कीर्ती स्थाईक राहिली ॥८२॥ ज्वर आलियाचें निमित्त । लौकिकी रीतीचा अनुकार करीत । कधीं कुंथत, कधीं कणहत । सदैव सावचित्त अंतरीं ॥८३॥ दिवसा अष्ट घटका भरतां । निर्याणकाळ निकट येतां । उठूनि बैसले ते निजसत्ता । अविकळ चित्तामाझारीं ॥८४॥ पाहोनि बाबांची तई मुद्रा । भरती आली आशासमुद्रा । कीं ती वेळा भयंकर अभद्रा । टळली समग्रां वाटलें ॥८५॥ असो यापरी करीत खंत । सर्व बैसले असतां संचित । पातला बाबांचा निकट अंत । घडला वृत्तांत परिसा तो ॥८६॥ क्षणैक अवकाश प्राणोत्क्रमणाला । नकळे काय आलें मनाला । हस्त कफनीचे खिशांत घातला । ती धर्मवेळा जाणोनि ॥८७॥ लक्ष्मी नामें सुलक्षणी । नामासारखी जिची करणी । नित्य निरत जी साईचरणीं । ती सन्निधानीं तें होती ॥८८॥ तिजला कांहीं द्रव्यदान । बाबा करीत अति सावधान । क्षणांत होणार देहावसान । चुकलें कळून बाबांना ॥८९॥ हीच लक्ष्मीबाई शिंदे । बाबांपाशीं मशिदीमध्ये । अक्षयीं कामकाजासंबंधें ।

नेमनिर्बंधे वर्ततसे ॥९०॥ दिवसा नित्य हे परिपाठी । दरबार खुला सर्वांसाठीं । बहुशः कोणा न आडकाठी । मर्यादा मोठी रात्रीची ॥९१॥ सायंकाळची फेरी जें सरते । तेथूनि मंडळी घरोघर परते । ती जंव दुसरे दिवशीं उजाडतें । तेव्हांच येते मशीदीं ॥९२॥ परी भगत म्हाळसापती । दादा लक्ष्मी यांची भक्ती । पाहुनी तयांस रात्रीच्याही वक्तीं । मनाई नव्हती बाबांची ॥९३॥ हीच लक्ष्मी अतिप्रीतीं । प्रत्यहीं पाठवी बाबांप्रती । भाजी भाकर वेळेवरती । सेवा ही किती वानावी ॥९४॥ या भाकरीचा इतिहास परिसतां । कळूं सरेल बाबांची दयार्द्रता । श्वानसूकरीं बाबांची ऐक्यता । आश्चर्य चित्ता होईल ॥९५॥ बाबा एकदां सायंकाळीं । भिंतीस टेकून वक्षःस्थळीं । वार्ता चालतां प्रेमसमेळीं । लक्ष्मी आली ते स्थानीं ॥९६॥ तात्या पाटील जवळ होते । आणीक वरकड असतां तेथें । लक्ष्मीनें अभिवंदिलें बाबांतें । बाबा तियेतें तंव वदती ॥९७॥ “लक्ष्मी लागलीसे भूक मातें ।” बाबा, मी भाकर घेऊनि येतें । निघालें ही आतां आणितें । ऐसीच जातें माघारां ॥९८॥ ऐसें म्हणुनी निघूनि गेली । भाकऱ्या भाजूनि घेऊनि परतली । *कोरड्यासमवेत अविलंबें आली । सन्मुख ठेविली ती न्याहारी ॥९९॥ बाबांनी तें पान उचलिलें । कुत्र्यासमोर तैसेंच मांडिलें । बाबा हें काय आपण केलें । लक्ष्मीनें पुसिलें तात्काळ ॥१००॥ मी जी इतुकी गेलें सत्त्वरी । हातोहातीं भाजिल्या भाकरी । तयांची ही काय नवलपरी । श्वानाची खरी धन केली ॥१०१॥ लागली होती तुम्हांस भूक । त्या भुकेचें हें काय कौतुक । वदनीं “सूदिला न एकही कुटक । लाविली चुटक उगा मज ॥१०२॥ मग बाबा तियेस वदती । “व्यर्थ

कशाची करितेस खंती । या कुत्र्याची जे उदरपूर्ती । माझीच तृप्ति ती जाण ॥१०३॥ या श्वानाचा जीव नाही कां । प्राणिमात्राच्या एकच भुका । जरी तो मुका आणि मी बोलका । भेद असे कां भुकेत ॥१०४॥ क्षुधेने व्याकूळ जयाचे प्राण । तयांस देती जे अन्नावदान । माझिया मुखींच तें सूदिलें जाण । सर्वत्र प्रमाण मानीं हें ॥१०५॥ प्रसंग सोपा व्यवहाराचा । बोध अवघा परमार्थाचा । ऐसी उपदेशपर साईची वाचा । प्रेमरसाचा परीपाक ॥१०६॥ बोलूनि सोपी प्रपंचभाषा । आंखीत परमार्थरूपरेषा । न काढितां कोणाच्या वर्मा दोषा । शिष्यसंतोषा राखीत ॥१०७॥ तेथूनियां उपदेशानुसार । सुरू झाली लक्ष्मीची भाकर । करूनि ठेवी दुग्धांत कुस्कर । प्रेमपुरस्सर प्रत्यहीं ॥१०८॥ पुढें बाबाही भक्तिप्रेमें । भाकर ती खाऊं लागले नियमें । वेळीं होतां विलंब न करमे । जेवण न गमे बाबांस ॥१०९॥ होतां लक्ष्मीच्या भाकरीस वेळ । जरी पात्रें तें वाढिलीं सकळ । जेवावयाचा टळेना काळ । मुखीं न कवळ घालीत ॥११०॥ निवून जाईल पात्रींचें अन्न । भुकेनें बसतील खोळंबून । परी लक्ष्मीची भाकर आलियावीण । अन्नसेवन होईना ॥१११॥ पुढें काहीं दिवसवरी । बाबांनीं प्रत्यहीं तिसरे प्रहरीं । शेवया मागवाव्या लक्ष्मीच्या करीं । सेवाव्या शेजारी बैसून ॥११२॥ बाबा सेवीत अति परीमित । शेष राधाकृष्णेस देत । याच लक्ष्मीचे हस्तें देववीत । उच्छिष्टप्रीत बहु तिजला ॥११३॥ असतां चालली देहविसर्जनवार्ता । ही भाकरीची भाकडकथा । किमर्थ ऐसें न म्हणजे श्रोतां । साईव्यापकतानिदर्शक हे ॥११४॥ हें सकल दृश्य चराचर । याच्याही पैल परात्पर । साई भरलासे निरंतर । जो अज अमर तो साई ॥११५॥ हें एक तत्त्व या कथेच्या पोटीं । ऐसी ही गोड लक्ष्मीची गोठी । सहज स्मरली उठाउठी ।

श्रोतयांसाठींच मी मानीं ॥११६॥ असो ऐसी लक्ष्मीची सेवा । कैसा विसर साईस व्हावा । सावधानाचा काय नवलावा । वृत्तांत परिसावा सादरता ॥११७॥ जरी आला कंठीं प्राण । शरीर विगलित नाहीं त्राण । बाबा निजहस्तें करिती दान । देहावसानसमयीं तिस ॥११८॥ एकदां पांच एकदां चार । रुपये खिशांतुनी काढूनि बाहेर । ठेवीत तिचेचे हातांवर । तीच कीं अखेर बाबांची ॥११९॥ कीं ही नवविधा-भक्तीची खूण । किंवा नवरात्र-अंबिकापूजन । झालें आज आहे शिलंगण । सीमोल्लंघन-दक्षिणा ही ॥१२०॥ किंवा श्रीमद्भागवतीं । श्रीकृष्णें कथिली उद्धवाप्रती । ती नवलक्षण शिष्यस्थिती । तिचेची स्मृती देत बाबा ॥१२१॥ एकादशाच्या दशमाध्यायीं । षष्ठमश्लोकाची पहा नवलाई । शिष्यें कैसी करावी कमाई । कवण्या उपायीं वर्तावें ॥१२२॥ आधीं पूर्वार्धीं कथिलीं पांच । उत्तरार्धीं चारचि साच । बाबाही धरिती क्रम असाच । वाटे जणूं हाच हेतु पोटीं ॥१२३॥ अमानी दक्ष निर्मत्सर । शिष्य निर्मम गुरूसेवापर । असावा परमार्थजिज्ञासातत्पर । निश्चल अंतर जयाचें ॥१२४॥ जया ठावी नाहीं असूया । वाचाविग्लापन करी न वायां । इंही लक्षणीं निजगुरूराया । संतोषवाया झटावें ॥१२५॥ हाच श्रीसाईनाथांचा हेत । ऐसिया रूपीं व्यक्त करीत । केवळ स्वकीय भक्तहितार्थ । करुणावंत संत सदा ॥१२६॥ लक्ष्मी खाऊनि पिऊनि सधन । नवांची कथा काय तिजलागून । तीही तितुके टाकील ओवाळून । तथापि तें दान अपूर्व तिस ॥१२७॥ परम थोर भाग्यें आगळी । तेणेंच ऐशिया कृपेची नवाळी । पावती झाली नवरत्नावली । निजकरकमळीं साईच्या ॥१२८॥ गेले जातील कितीसे नव । परी हें दान अति अभिनव । कीं जां तिचा जीवांत जीव । देईल कीं आठव साईची ॥१२९॥

आलें सन्निध देहावसान। तरीही राखूनि अनुसंधान। चारापांचाची सांगड घालून। आमरण स्मरण दिधलें तिस ॥१३०॥ ऐसा दावोनि सावधपणा। निकटवर्ती पाठविले भोजना। मात्र ग्रामस्थांतील एका-दोघांना। बैसवितांना देखिलें ॥१३१॥ परी कांहीं प्रेमळ भक्तांनीं। हृदुचि धरिला कित्येकांनीं। जाऊं नये बाबांपासुनि। वेळ ती कठिण मानुनी ॥१३२॥ परी प्रसंगीं अंतसमयीं। पडेन काय मोहाचे अपायीं। म्हणोनियां जणूं घाईघाई। अवघियांही दवडिलें ॥१३३॥ निर्याणसमय निकट अति। जाणोनि बुट्टी-काकादिकांप्रती। बाबा वाडियांत जा जा म्हणती। भोजनांतीं मग यावें ॥१३४॥ पाहोनि इतरांची ही व्यग्रता। बाबा दुश्चित्त निजचित्ता। जा जा जेवुनी या जा आतां। ऐसें समस्तां आज्ञापिती ॥१३५॥ ऐसें हें नित्याचें सांगाती। सखे अहर्निश निकटवर्ती। जरी मनाची दुश्चित्तवृत्ति। आज्ञेनें उठती जावया ॥१३६॥ आज्ञा तरी नुल्लंघवे। वेळीं सान्निध्यही न त्यागवे। बाबांचें मनही न मोडवे। गेले वाडिया भोजना ॥१३७॥ भयंकर दुखण्याचें प्रमाण। कैचें जेवण कैचें खाण। बाबांपाशीं गुंतले प्राण। विस्मरण क्षण साहेना ॥१३८॥ असो जाऊनि जेवूं बैसले। इतुक्यांत मागुनी बोलावूं आले। अर्धपोटींच धांवत आले। तंव ते अंतरले भेटीला ॥१३९॥ 'आयुर्दायस्नेह सरतां। प्राणज्योती मंद होतां। 'बयाजीचे अंकावरता। देह 'विश्रामता पावला ॥१४०॥ नाहीं पडून वा निजून। स्वस्थपणें गादीसी बैसून। ऐसा स्वहस्तें धर्म करून। केलें विसिर्जन देहाचें ॥१४१॥ समर्थाचें मनोगत। न होतां कोणासही अवगत। देह विसर्जिला हातोहात। ब्रह्मीभूत जाहले ॥१४२॥ घेऊनि देहमायेची

बुंधी। संत सृष्टीमाजी अवतरती। होतां उद्धार-कार्यपूर्ती। तात्काळ समरसती अव्यक्तीं॥१४३॥ नट धरितो वेष नाना। अंतरीं पूर्ण जाणे आपणा। तया अवतरिया परीपूर्णा। सांकडें मरणाचें तें काय॥१४४॥ लोकसंग्रहार्थ जो अवतरला। कार्य संपतां अवतार संपविला। तो काय जन्म-मरणाचा अंकिला। विग्रह स्वलीला धरितो जो॥१४५॥ परब्रह्म ज्याचें वैभव। तया कैचा निधनसंभव। निर्ममत्व जयाचा अनुभव। कैचा भवाभव त्या बाधी॥१४६॥ दिसला जरी कर्मी प्रवृत्त। कधीं न कर्म केलीं यत्किंचित। सदा कर्मी अकर्म देखत। अहंकाररहितत्वे॥१४७॥ “नाभुक्तं क्षीयते कर्म”। हें तों स्मृत्युक्त कर्माचें वर्म। परी ब्रह्मज्ञात्याचा न संभ्रम। देखे जो ब्रह्मचि वस्तुमात्रीं॥१४८॥ क्रियाकारक फलजात। हें तों अवघें प्रसिद्ध द्वैत। तेंही ब्रह्मविद ब्रह्मचि मानित। जेवीं कां रजत शुक्तिकेवरी॥१४९॥ बाबांसारखी मायाळू जननी। पडली कैसी काळाचे वदनीं। दिवसा ग्रासी अंधारी रजनी। तैसीच ही कहाणी झाली कीं॥१५०॥ आतां हा अध्याय संपवूं येथें। राखूं मासिक मर्यादितें। अति विस्तारें दुश्चित्ततेतें। नातरी श्रोते पावतील॥१५१॥ पुढील अवशेष निर्याणकथा। येईल यथाक्रम पुढें परिसतां। शरण हेमाड साईसमर्था। पावला कृतार्था यत्कृपें॥१५२॥ स्वस्ति श्रीसंतसज्जनप्ररिते। भक्त हेमाडपंतविरचिते। श्रीसाईसमर्थसच्चरिते। श्रीसाईनाथनिर्याणं नाम द्विचत्वारिंशोऽध्यायः संपूर्णः ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥